

Opinnäytetyö (AMK)

Suuhygienisti

2016

Hanna Pursiainen, Outi Hakanen

**SUUHYGIENISTIOPISKELIJAN
OHJAUSPROSESSI
VARSINAIS-SUOMEN
SAIRAANHOITOPIIRIN SUU- JA
LEUKASAIRAUKSIEN
KLINIKALLE**

Hanna Pursiainen, Outi Hakanen

SUUHYGIENISTIOPISKELIJAN OHJAUSPROSESSI VARSINAIS-SUOMEN SAIRAANHOITOPIIRIN SUU- JA LEUKASAIRAUKSIEN KLINIKALLE

Terveysthuollossa toimivien ammattihenkilöiden työhön olennaisena osana kuuluu alan opiskelijoiden ohjaaminen käytännön työssä. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirissä on kehitetty opiskelijan ohjaustoimintaa laatimalla opiskelijaohjauksen prosessikuvauksia eri osastoille. Prosessikuvausten avulla on pyritty selkeyttämään harjoittelun kulkua sekä opiskelijalle että ohjaajalle.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä VSSHP:n Suu- ja leukasairauksien klinikalle suuhygienistiopiskelijan ohjausprosessi. Prosessikuvaus on nähtävillä sähköisessä muodossa organisaation verkkosivuilla. Opinnäytetyön teoreettisessa viitekehyksessä on haettu tietoa terveydenhuoltoalan opiskelijoiden ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta, opiskelijaohjauksesta ammatillisen kasvun tukena, ohjaajan tehtävästä ja prosessin kulusta. Terveysalan toimintayksiköissä tulee tukea ohjaushalukkuutta ja ohjausilmapiiriä, jotta ohjausympäristöt ovat oppimisen kannalta turvallisia ja niissä saavutetaan mahdollisimman laadukkaita oppimistuloksia.

Opiskelijaohjauksen prosessikuvauksen kehittämistyö tehtiin yhdessä klinikan henkilökunnan kanssa. Tiedonkeruu tapahtui suhteellisen vapaamuotoisen miellekartan (mind map) tekemisellä. Harjoitteluun liittyviä avainasioita pyydettiin kirjaamaan ylös post-it lappujen avulla karttapohjaan, johon oli määritelty opiskelijan harjoittelussa käytetyt viikot. Useamman tapaamiskerran jälkeen irrallaan olevat asiat saatiin koottua oikeisiin asiayhteyksiin. Tuloksena syntyi käsitekartta, jossa kuvattiin suuhygienistiopiskelijan viiden viikon harjoittelujakso viikko kerrallaan. Opiskelijan ohjauksen prosessikuvaus on tarkoitus liittää VSSHP:n sähköiseen tietopankkiin, jossa se on julkisesti nähtävillä.

VSSHP:n Suu- ja leukasairauksien klinikalla harjoittelee säännöllisesti suuhygienistiopiskelijoita opintojen loppuvaiheessa, yleensä viiden viikon harjoittelujaksossa. Ohjauksen prosessikuvauksessa on tuotu esiin prosessiin osallistuvat toimijat sekä harjoittelun tavoitteisiin liittyvät tehtävät. Selkeät pelisäännöt auttavat ohjaajaa ja opiskelijaa harjoittelun tavoitteiden toteuttamisessa. Harjoittelun kuvaaminen prosessina säästää aikaa harjoittelun suunnittelussa ja toteuttamisessa, kun siihen osallistuvat tahot voivat edetä prosessikuvauksen mukaisesti. Näillä toimilla edistetään ohjausmyönteistä ilmapiiriä työyhteisössä ja lisätään opiskelijaohjauksen laatua.

ASIASANAT:

opiskelijaohjaus, oppiminen, arviointi, harjoittelu, prosessi

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

MTMK16

2016 | 33 + 2

Pursiainen Hanna Hakanen Outi,

GUIDANCE PROCESS OF DENTAL HYGIENIST STUDENT AT HOSPITAL DISTRICT OF SOUTHWEST FINLAND – DEPARTMENT OF ORAL AND MAXILLOFACIAL DISEASES

Guidance of the students is a very important part of the job for the health care professionals. Hospital district of southwest Finland has created guidance processes to different departments to clear out the training processes.

The purpose of this thesis was to create a guidance process for a dental hygienist student at the Hospital district of southwest Finland – Department of oral and maxillofacial diseases. The guidance process will clear out the responsibilities and will integrate the process among the participants. It is intended to serve the student, the instructor and the teacher. The description of the process is shown at organizations web page.

The thesis was carried out in co-operation with the staff of the department of the oral and maxillofacial diseases. The information was gathered within several meetings. At first they were asked to write down the keywords about the training process with free association as a mind map. They were given post-it marks which they posted in an empty paper, only the different weeks were separated. During the process the loosen information was gathered into a right concept. The result of this work were used as a base for developing the guidance process for the department of oral and maxillofacial diseases.

Dental hygienist students come regularly for training at the Department. The guidance process will describe all five weeks period of the training, including the information before and after the training. All the different participants are described at their own track, week by week. The tasks based on the curriculum are taken into account.

This description of the guidance process will help to reach the goals of the training. It will increase the supportive atmosphere and learning environment. It will give opportunities to learn in well functioning environment as well as possibilities for individual development. Clear description saves time when planning and carrying out the training. Altogether it will increase the quality of the guidance process.

KEYWORDS: Student guidance, learning, evaluation, process

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	7
2 OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT	8
2.1 Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin Suu- ja leukasairauksien klinikka	8
2.2 Opiskelijan ohjausprosessiin osallistuvat tahot	9
3 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE	11
4 OPISKELIJAOHJAUS AMMATILLISEN KASVUN TUKENA	12
4.1 Ammattitaitoa edistävä harjoittelu	12
4.2 Opiskelijaohjaus	13
4.3 Opiskelijan ohjaaja	14
4.4 Opiskelijan ohjaus prosessina	15
4.5 Oppiminen	16
4.6 Arviointi	17
4.6.1 Oppimisen arviointi	17
4.6.2 Ohjausprosessin arviointi	20
5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	22
5.1 Toiminnallinen opinnäytetyö	22
5.2 Opinnäytetyön prosessin eteneminen	22
5.3 Henkilökunnan näkemyksiä, tiedon keräystä	24
6 OPISKELIJAOHJAUKSEN PROSESSIKUVAUKSEN VALMISTUMINEN	27
7 POHDINTA	29
7.1 Eettisyyden ja luotettavuuden arviointi	29
7.2 Prosessin arviointi	30
7.3 Kehittämisehdotukset	31
LÄHTEET	33

LIITTEET

- Liite 1. Suuhygienistiopiskelijan ohjausprosessi
- Liite 2. PowerPoint esitys opinnäytetyöstä

KUVAT

- Kuva 1. Prosessin hahmottelua Mind mapin avulla. 25
- Kuva 2. Käsitteiden järjestelemistä uimaratakaavioon 26
- Kuva 3. Esimerkki opiskelijaohjauksen prosessikuvauksesta yhdeltä viikolta. 28

KUVIOT

- Kuvio 1 Itseohjautuvuuden kehittyminen Grown (1991) mukaan (Mykrä 2007, 22) 14
- Kuvio 2 Opiskelijan arvioinnin eri vaiheet (Mykrä 2007, 37). 19
- Kuvio 3 Opinnäytetyöprosessin eteneminen 24

1 JOHDANTO

Terveystieteiden tutkimuskeskuksessa toimivien ammattihenkilöiden työhön olennaisena osana kuuluu alan opiskelijoiden ohjaaminen käytännön työssä. Ammattikorkeakoulututkintoon johtavissa koulutuksissa yhtenä osana on ammatin harjoittelu käytännössä. Ammattikorkeakouluissa puhutaan ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta. (Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta 787/2014, 16 a §, Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014, 2 §). Suuhygienistikoulutuksen kokonaisopintopistemäärä on 210 op ja siitä ammattitaitoa edistävän harjoittelun osuus on 75 op. Harjoittelu suoritetaan korkeakoulukampuksen luokka- ja simulaatiotilanteissa sekä erilaisissa terveydenhuollon yksiköissä. (Turun AMK 2016.)

Ammattikorkeakouluasetus kuvaa ammattikorkeakouluopintojen tavoitteeksi, että tutkinnon suorittaneella on laaja-alaiset käytännölliset perustiedot ja -taidot sekä teoreettiset perusteet toimia työelämässä oman alansa asiantuntijatehtävissä (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014, 4§). Näiden käytännöllisten tietojen ja taitojen saavuttamisessa on opiskelijan ohjaajalla avainasema. Ohjauksessa painotetaan käsitteellisen tiedon soveltamista käytäntöön, jolloin opiskelijaa tuetaan havainnoimaan omia toimintatapoja ja teorian tiedon yhteyksiä. (Luojus 2011, 21–22.)

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri, josta tässä opinnäytetyössä käytämme lyhennettä VSSHP, on tehnyt paljon työtä, jotta opiskelijoiden ohjaus sujuisi heillä mahdollisimman hyvin ja laadukkaasti. VSSHP:lla on kirjallisena ammattitaitoa edistävään harjoitteluun sekä työssäoppimisprosessiin osallistuvien henkilöiden työtehtävät. Näin jokainen harjoitteluprosessiin osallistuva henkilö tietää tarkkaan mitkä tehtävät kuuluvat hänelle. Tehtäväluettelon laadinnassa on käytetty taustatietona VSSHP käytössä olevia opiskelijanohjauksen laatusuosituksia (VSSHP 2016 C). Useilla VSSHP:n osastoilla on käytössä opiskelijaohjauksen prosessikuvaus, joka ohjaa harjoitteluprosessin etenemistä.

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on luoda opiskelijaohjauksen prosessikuvaus VSSHP:n suusairauksien klinikalle. Prosessikuvauksen tarkoituksena on helpottaa ohjausprosessiin osallistuvia harjoittelun aikana. Suu- ja leukasairauksien klinikalla ei ole vielä ollut tällaista prosessikuvausta. Tavoitteena on yhtenäistää opiskelijoiden ohjaukseen käytäntöjä VSSHP:n eri osastoilla ja siten parantaa ohjauksen laatua ja edistää opiskelijan oppimista harjoittelun aikana.

2 OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT

Tämä opinnäytetyö tehdään Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin Suu- ja leukasairauksien klinikan toimeksiannosta. Sairaanhoitopiirissä on viime vuosina kiinnitetty huomiota opiskelijaohjauksen kehittämiseen. Eri osastoille on luotu opiskelijaohjauksen prosessikuvauksia helpottamaan opiskelijoiden harjoittelun sujumista. Nämä prosessikuvaukset ovat nähtävissä VSSHP:n verkkosivuilla. Suu- ja leukasairauksien klinikalla ei tällaista prosessikuvausta ole vielä tehty ja sellainen halutaan luoda sähköiseen muotoon organisaation käytännön mukaisesti.

2.1 Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin Suu- ja leukasairauksien klinikka

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri on julkisesti omistettu kuntayhtymä, joka tuottaa erikoissairaanhoidon palveluita omistamissaan sairaaloissa. VSSHP:iin kuuluu 28 jäsenkuntaa sekä Turun yliopisto. Sairaanhoitopiiri on julkinen organisaatio ja VSSHP:n sairaaloita käytetään myös opetukseen, työharjoitteluun ja tieteelliseen tutkimukseen. (VSSHP 2016 A.)

VSSHP:n suu- ja leukasairauksien klinikka kuuluu sairaanhoitopiirin TYKS:n toimialuekuuteen, operatiivinen toiminta ja syöpätaudit. Klinikkan keskeiset toimialueet ovat suu- ja leukakirurgia, kliininen hammashoito, hampaiden oikomishoito ja kasvokipujen diagnostiikka ja hoito. Klinikalla työskentelee 47 henkilöä, erikoishammaslääkäreitä, erikoistuvia hammaslääkäreitä, suuhygienistejä, hammashoitajia sekä yksi sairaanhoitaja. Muuta henkilökuntaa ovat vastuualuejohtaja, osaston ylilääkäri, osastonhoitaja, toimistosihteeri, hallintovirkailija ja osastonsihteerit. (VSSHP 2016 B.)

Suu- ja leukasairauksien klinikka sijaitsee Turun yliopistollisen keskussairaalan läheisyydessä, Dentaliassa (rakennus 24). Rakennuksen ensimmäisessä kerroksessa ovat kliinisen hammashoidon, oikomishammashoidon, lasten hammashoidon sekä suuhygienistien vastaanottotilat. Toisessa kerroksessa sijaitsevat potilastoimisto, suu- ja leukakirurgian poliklinikka, leikkausosasto ja hammasröntgen. Välinehuollon tilat sijaitsevat 1. 2. ja 3. kerroksessa. Vuodeosastohoitoa tarvitsevat potilaat sijoitetaan korva- ja suusairauksien osastolle. (VSSHP 2016 B.)

2.2 Opiskelijan ohjausprosessiin osallistuvat tahot

VSSHP:n suu- ja leukasairauksien klinikalle otetaan osastonhoitajan mukaan suuhygienistiopiskelijoita harjoitteluun vasta opiskelun loppuvaiheessa. Tällöin opiskelija on edistyneempi ja kykenee osallistumaan paremmin vaativiin toimenpiteisiin. Näin hän saa enemmän hyötyä harjoittelusta. (Osastonhoitajan henkilökohtainen tiedonanto. 18.5.2016.)

Opiskelijaohjausprosessiin osallistuu useita henkilöitä sekä koulusta että harjoittelupaikasta. Opiskelija itse huolehtii harjoittelupaikan hakemisesta sähköisen hakuohjelman kautta. Opiskelija myös tutustuu tulevaan harjoittelupaikkaan ennen harjoittelua ja on yhteydessä harjoittelupaikkaan. (VSSHP 2016 C.)

Ammattikorkeakoulun ohjaava opettaja toimii oppimisprosessin pedagogisena asiantuntijana ja opiskelijan ammatillisen kehittymisen tukena. Hän perehdyttää opiskelijat tulevaan harjoittelujaksoon, sen tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opettaja myös varmistaa, että opiskelijalla on riittävät, näyttöön perustuvat tiedot ja taidot harjoitteluun sekä ohjaa opiskelijaa asettamaan realistiset ja riittävän vaativat tavoitteet harjoittelulle. Harjoittelun aikana opettaja kerää opiskelijoilta palautetta oman ohjauksensa kehittämiseksi. Opettaja myös lopuksi arvioi harjoittelujakson lähiohjaajan lausuntoon perustuen. (VSSHP 2016 C.)

VSSHP:n suu- ja leukasairauksien klinikan opiskelijavastaava selvittää Jobstep-harjoittelupaikkajärjestelmästä yksikköön tulevat opiskelijat. Hän nimeää kullekin opiskelijalle lähiohjaajan ja informoi lähiohjaajia opiskelijoista. Opiskelijavastaava myös ohjeistaa lähiohjaajia harjoitteluun liittyvistä käytännöistä, esimerkiksi ohjeet tavoite- ja palautekeskustelujen varaamisesta päiväkirjastaan, ohjauksessa tarvittavista lomakkeista ja opiskelijapalautesysteemistä. Opiskelijavastaava varmistaa riittävän ohjausressussin mm. varmistamalla riittävästi yhteisiä työvuoroja lähiohjaajalle ja opiskelijalle. Hän on myös tarvittaessa tukena arviointi- ja palautekeskusteluissa. Opiskelijavastaava on selvillä opiskelijapalautteista (CLES) ja informoi henkilökuntaa palautteista. (VSSHP 2016 C.) CLES on opiskelijaohjauksen laatuksely. Sen tarkoituksena on kerätä palautetta VSSHP:ssä toteutettavan opiskelijaohjauksen laadusta ja siten kehittää opiskelijaohjausta. (VSSHP 2016 D.)

Lähiohjaaja toimii opiskelijan käytännön työn ohjaajana. Ennen harjoittelun alkua hän tutustuu opiskelijan CV:een sekä perehtyy harjoittelujakson tavoitteisiin ja arviointikri-

teereihin. Ohjaustyössä lähiohjaaja ohjaa tavoitteellisesti näyttöön perustuvan hoitotyön oppimista. Hän antaa jatkuvaa palautetta opiskelijalle ammatillisesta osaamisesta, kehittämishaasteista ja kehitymisestä. (VSSH 2016 C.) Lähiohjaaja käy opiskelijan kanssa väliarviointi- sekä tavoitteiden asettamiskeskusteluja. Suu- ja leukasairauksien klinikalla väliarviointia tehdään osastonhoitajan mukaan viikoittain ja viikkokeskustelussa asetetaan tavoitteet seuraavalle viikolle (Osastonhoitajan henkilökohtainen tiedonanto. 18.5.2016). Lähiohjaaja arvioi loppuarvioinnissa opiskelijan osaamisen ja kehittämiskohteet arviointikriteereihin perustuen ja kirjaa loppuarvioinnin arviointilomakkeelle. Lähiohjaaja ohjaa opiskelijoita täyttämään sähköisen opiskelijaohjauksen laatukselyn, CLES:n. (VSSH 2016 C.)

Suu- ja leukasairauksien klinikalla on neljä erilaista toimintayksikköä, joissa suuhygienistiopiskelija harjoittelunsa aikana kiertää. Nämä ovat suu- ja leukakirurgian yksikkö, kliinisen hammashoidon yksikkö, hampaiden oikomishoidon yksikkö ja kasvokipujen diagnostiikan ja hoidon yksikkö. Eri yksiköissä opiskelijaa voi ohjata joku muu kuin lähiohjaaja. Esimerkiksi leikkaussalissa ja oikomishoidon yksikössä ohjaajana voi olla hammashoitaja tai sairaanhoitaja. Lisäksi ohjausprosessiin osallistuu osastonhoitaja, joka ottaa vastaan opiskelijan sekä esittelee osaston, antaa avaimet ja perehdyttää osaston toimintaan. Ohjausprosessiin osallistuvat myös joidenkin infotilaisuuksien pitäjät, kuten hygieniahoitaja. (Suu- ja leukasairauksien klinikan henkilökunnan tapaaminen 7.9.2016.)

3 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä VSSHP:n suusairauksien klinikalle opiskelijaohjauksen prosessikuvaus. Luojuksen tutkimuksen mukaan terveystalon toimintayksiköissä tulee tukea ohjaushalukkuutta ja ohjausilmapiiriä, jotta ohjausympäristöt ovat oppimisen kannalta turvallisia ja niissä saavutetaan mahdollisimman laadukkaita oppimistuloksia. Ohjaushalukkuutta voidaan lisätä ohjaajien koulutuksen avulla, korostamalla ohjaajien kehittämismahdollisuuksia ja työnjakoa kehittämällä, kuten huomioimalla ohjaajan käytettävissä oleva ohjausaika. (Luojus 2011, 157.) Opiskelijaohjauksen kuvaaminen prosessina selkeyttää työnjakoa ohjaustilanteissa sekä säästää aikaa harjoittelun suunnittelussa ja toteuttamisessa, kun harjoitteluun osallistuvat tahot voivat edetä prosessikuvauksen mukaisesti. Tavoitteena on prosessikuvauksen avulla myös vaikuttaa ohjaajien ohjaushalukkuuteen. Toisaalta opiskelijankin on helpompi osallistua harjoitteluun työyhteisössä, jossa ohjauksen pelisäännöt ovat selkeät. Dombretin ja Tarkin (2008, 63) tutkimuksessa nousi esiin asia, että niin opettajat kuin opiskelijat pitävät harjoittelujakson etukäteissuunnittelua merkityksellisenä harjoittelun onnistumisen kannalta. Julkinen opiskelijaohjauksen prosessikuvaus auttaa tässä asiassa hyvin. Sekä opiskelija että opettaja voivat ennen harjoittelua tutustua harjoittelujaksoon prosessikuvauksen avulla.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri on vastannut opiskelijaohjauksen kehittämishaasteisiin laatimalla ohjatun harjoittelun sekä työssäoppimisen prosessien työtehtävät – oppaan sekä tekemällä ohjausprosessien kuvaukset eri osastoille (VSSHP 2016 C). Tämän työn tarkoituksena on laatia opiskelijaohjauksen prosessikuvaus Suu- ja leuka-sairauksien klinikalle ja saada näin yhtenäistettyä klinikan toimintatavat ohjauksen osalta samankaltaisiksi muiden VSSHP:n osastojen kanssa. Tämä parantaa myös toiminnan laatua.

4 OPISKELIJAOHJAUS AMMATILLISEN KASVUN TUKENA

Opinnäytetyön taustaksi haettiin tietoa terveydenhoitoalan opiskelijoiden ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta, opiskelijaohjauksesta ja ohjaajan tehtävästä. Tässä työssä on ollut oleellista hakea aikaisempia tutkimuksia opiskelijaohjauksesta nimenomaan ohjaajan kannalta kuvattuna. Näin saatiin käsitys siitä, miten opiskelijan ohjaaja kokee ohjaustyön ja minkälaista tukea hän mahdollisesti kaipaa ohjaustyöhön. Tässä asiassa merkityksellisiksi tutkimuksiksi nousivat Katja Luojuksen väitöskirja 2011, Liisa Jääskeläisen pro gradu-tutkielma 2009, Dombretin ja Tarkin pro gradu-tutkielma 2008 sekä Anneli Virkkusen pro gradu-tutkielma 2005. Näiden tutkimusten perusteella voidaan todeta, että opiskelijan ohjaajat kaipaavat tukea työyhteisöltään opiskelijanohjaustyöhön. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on luoda työväline, jonka avulla työyhteisö tukee opiskelijan ohjaajaa. Sähköisessä muodossa olevaa ohjauksen prosessikuvausta voi myös opiskelija hyödyntää harjoittelujaksoon orientoituessaan.

4.1 Ammattitaitoa edistävä harjoittelu

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista vuodelta 2014 määrittelee ammattikorkeakoulututkintoon johtavien koulutusten ammattitaitoa edistävän harjoittelun määräksi vähintään 30 opintopistettä (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista, 1129/2014, 2 §). Suuhygienistikoulutuksen kokonaisopintopistemäärä on 210 op ja siitä ammattitaitoa edistävän harjoittelun osuus on 75 op. Harjoittelu suoritetaan korkeakoulukampuksen luokka- ja simulaatiotilanteissa sekä erilaisissa terveydenhuollon yksiköissä. (Turun AMK 2016.)

Ammattitaitoa edistävää harjoittelua pidetään terveysalan koulutuksen ja ammatin oppimisen ytimenä. Se on keskeinen osa ammattiin kasvamista ja itsenäisen toimintavalmiuden saavuttamista. (Jääskeläinen 2009, 5.) Harjoittelun tavoitteena on perehdyttää opiskelija ammattinsa kannalta keskeisiin työtehtäviin sekä koulutuksessa opittujen teoriatietojen soveltamiseen työelämässä (Dombret ja Tarkki 2008, 10). Konkreettisten asioiden oppimisen lisäksi harjoittelu edistää opiskelijoiden ammatillista kehittymistä ja henkilökohtaista kasvua kriittisen ajattelun kehittyessä vuorovaikutuksen keinoin (Mykrä 2007, 21).

4.2 Opiskelijaohjaus

Sairaanhoitopiireillä, terveyskeskuksilla ja muilla terveydenhuoltoalan toimipisteillä on velvollisuus huolehtia tehtäväalaansa kuuluvasta koulutustoiminnasta ja toimipisteidensä käyttämisestä terveydenhuoltoalan henkilöstön kouluttamiseen. Jokaisella näiden laitosten henkilökuntaan kuuluvalla on velvollisuus toimia opiskelijan ohjaajana. Hoitotyön harjoittelun järjestäminen perustuu ammattikorkeakoulun ja työelämän organisaatioiden kesken solmittuihin sopimuksiin. (Elomaa 2010, 9.)

Ohjaus on tietoista pedagogiikkaa, ei pelkästään perinteiden ohjaamaa toimintaa. Ohjaajan tulee harkita, mitkä toimintamallit kulloinkin ovat tuloksellisimmat ja millä vahvistetaan opiskelijan toimijuutta niin, että toimintamahdollisuudet laajenevat. Ohjauksessa haetaan keinoja, jotka auttavat opiskelijaa tunnistamaan omat tietonsa, taitonsa ja voimavaransa, harjoittelemaan uusia tapoja, osallisuutta ja arvioimaan toimintatapojensa toimivuutta. Toimijuudella tarkoitetaan opiskelijan aktiivista ja tavoitteellista suhdetta ohjattavaan prosessiin. Ohjauksen keinoja on monia, joista Vehviläinen nostaa esiin mm. kannattelevan, tutkivan, ongelmanratkaisun ja opettamisteemat. Kuitenkin erilaisissa ohjaustilanteissa on paljon samankaltaisia piirteitä. (Vehviläinen 2014, 20-21, 177.)

Kyngäksen ja Kääriäisen (2005) mukaan ohjaus on aktiivista ja tavoitteellista toimintaa, joka on yhteydessä ohjaajan ja ohjattavan kontekstiin. Ohjaustilanteessa ohjaaja ja ohjattava ovat vuorovaikutteisessa suhteessa toisiinsa. Ohjaaminen koostuu tavoitteiden asettamisesta, asianajajana toimimisesta, toimintojen valinnasta, opiskelijan arvioimisesta, erilaisten menetelmien käytöstä, demonstraatioista, keskusteluista ja reflektoinnista. Ohjausprosessissa tapahtuu sekä ohjaajan että ohjattavan oppimista. (Kyngäs ja Kääriäinen 2005.) Opiskelijan ja ohjaajan välinen vuorovaikutus on ydinasia hyvän ja luottamuksellisen ohjaussuhteen luomiselle. Ohjaus on ohjattavan rinnalla kulkemista, tukemista ja palautteen antamista. Tuen antamisen lisäksi tavoitteena on edistää ohjattavan kriittisen ajattelun kehittymistä ja sitä kautta edistää ohjattavan henkilökohtaista kasvua ja vahvistaa tervettä itsetuntoa. (Mykrä 2007, 21.)

Luottamuksellisen ohjaussuhteen luomiseksi ohjaajan on aluksi otettava aktiivinen rooli ja käytettävä aikaa tutustumiseen. Ohjattavan kanssa kannattaa keskustella ohjaajan ja ohjattavan taustoista sekä osaamisesta, harjoittelun tavoitteista sekä tavoitteiden saa-

vuttamiskeinoista. Kannattaa sopia yhteisistä toimintatavoista, ohjaustarpeista ja miettiä yhdessä parhaita oppimistapoja. (Mykrä 2007, 21-22.)

Ohjaustyö kehittyy harjoittelun edetessä siten, että aluksi ohjaaja on enemmän auktoriteetti. Pikkuhiljaa opiskelijan kehittyessä riippuvaisesta itseohjautuvaksi, ohjaajastakin tulee motivoija, avustaja ja lopulta neuvonantaja. Itseohjautuvuudella tarkoitetaan sitä, että opiskelija toimii päämäärätietoisesti, joko itsenäisesti tai ohjaajan tuella, asettamien saavuttamiseksi. Itseohjautuva opiskelija on motivoitunut opiskeluun ja on suunnitelmallinen ja oma-aloitteinen. Hänellä on myös kyky arvioida omaa toimintaansa. On tärkeää, että ohjaaja tunnistaa opiskelijan kehitysvaiheen ja osaa siirtyä auktoriteettiasemasta eteenpäin ja antaa tilaa opiskelijan itseohjautuvuuteen kehittymiselle. Grow (1991) on esittänyt mallin (kuvio 1), jossa kuvataan opiskelijan vaiheittaista kehittymistä riippuvuudesta kohti itseohjautuvuutta ja ohjaajan toimintaa näissä eri vaiheissa. (Mykrä 2007, 22.)

Ohjaaja / Opiskelija	Auktoriteetti	Motivoija	Avustaja	Neuvonantaja
Itseohjautuva				d)
Sitoutunut			c)	
Kiinnostunut		b)		
Riippuvainen	a)			

Kuvio 1 Itseohjautuvuuden kehittyminen Grown (1991) mukaan (Mykrä 2007, 22)

4.3 Opiskelijan ohjaaja

Terveysalan opiskelijan ohjaajana toimii kunkin erityisalan laillistettu tai nimikesuojattu ammattihenkilö. Laillistettu tai nimikesuojattu ammattihenkilö tarkoittaa sitä, että sosi- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira on myöntänyt hakemuksen perusteella oikeuden harjoittaa terveydenhuollon ammattia joko Suomessa tai ulkomailla koulutetulle terveydenhuollon ammattihenkilölle. (Valvira 2016.) Suun terveydenhuollossa suuhygienistiopiskelijan ohjaajana toimii yleensä laillistettu suuhygienisti.

Harjoittelun ohjaajana toimiminen on vastuullista ja tavoitteellista ja se edellyttää riittäviä ohjausvalmiuksia. Toisaalta ohjaaja on oman alansa ammattilainen ja ohjaustaidot ovat osa hänen ammatillista osaamistaan. Opiskelijan ohjaajalla on hyvä olla tiettyjä persoonallisia ominaisuuksia, jotka edistävät opiskelijan oppimista. Näitä ominaisuuksia ovat kärsivällisyys, empaattisuus, lämmin suhtautuminen, motivaatio ja ohjaajaroolin tunnistaminen, taito kuunnella ja omaan toimintaan kohdistuvan kritiikin sietokyky (Luojus 2011, 29). Ohjaajan sitoutuneisuus ja motivaatio ohjaustyöhön sekä positiivinen suhtautuminen opiskelijaan, omaan työhön ja työyhteisöön ovat oppimisen ja harjoittelun onnistumisen edellytyksiä (Mykrä 2007, 11, 21). Ohjaaja toimii opiskelijan roolimallina ja opiskelijan on todettu oppivan ohjaajalta, joka arvostaa ja ymmärtää ohjattavaansa. Heffernanin ym. (2009) tutkimuksen mukaan (ks. Luojus 2011, 29-30) opiskelijat pitävät ohjaajan tärkeimpinä ominaisuuksina lähestyttävyyttä ja tuen osoittamista.

Ohjaustyön kehittämiseen on tarvetta. Ohjaajilla voi olla puutteita harjoittelun tavoitteiden tuntemisessa sekä ohjaustyöhön motivoituneisuudessa. Usein ohjaajat kokevat myös ajanpuutteen ongelmaksi ohjaustyössä. Ohjauksen suunnittelu, toteutus ja arviointi vaativat aikaa. Jääskeläisen (2009, 62) tutkimuksessa sairaanhoitajat kokivat, että aikaa ei ole riittävästi. Samassa tutkimuksessa sairaanhoitajat toivovat saavansa tukea opiskelijaohjaukseen niin työyhteisöltä kuin oppilaitokseltakin. Sairanhoitajat toivoivat opiskelijaohjaukseen saatavan perehdytystä sekä työpaikan pelisääntöjen tarkistamista opiskelijaohjauksen osalta. Luojuksen tutkimuksessa todettiin ohjaajakoulutuksen tehostavan tavoitteellista ohjaamista, lisäävän ohjaushalukkuutta, kasvattavan positiivisen palautteen antamista sekä yhdenmukaistavan arviointimenettelyjä. Työyhteisön opiskelijamyönteinen ilmapiiri edesauttaa työntekijöiden ohjaushalukkuutta sekä opiskelijan oppimista. Tätä tuleekin tukea terveysalan toimintayksiköissä, jotta ohjausympäristöt ovat oppimisen kannalta turvallisia ja niissä saavutetaan mahdollisimman laadukkaita oppimistuloksia. Työntekijän ohjaushalukkuuden lisääminen on myös työnantajan etu, sillä opiskelijaohjaamisella on todettu olevan yhteys ohjaajan omaan ammatilliseen kasvuun ja kehittymiseen. (Luojus 2011, 149, 151.)

4.4 Opiskelijan ohjaus prosessina

Prosessilla tarkoitetaan suuntautunutta ja vaiheistuvaa yhteistä toimintaa, sille voidaan hahmottaa alku, loppu, kesto, jonkinlainen kulku ja kehityskaari. Se on ajallinen jakso

toimijoiden välillä. Prosessissa tulisi olla tavoitteellisuutta, siinä esiintyy työstämistä, erilaisia vaiheita ja kypsymistä, sitä tulisi suunnitella, toteuttaa ja arvioida. Ohjausprosessit ovat useimmiten pitkäkestoisia kasvu- ja oppimisprosesseja, tämä toteutuu juuri työharjoittelun ohjauksessa. Prosessin aikana opiskelija oppii, tekee valintoja tai muuttaa toimintaansa. Tällainen prosessi tulee nivoutumaan opetussuunnitelmaan ja niiden kautta rakentuviin opintoihin. (Vehviläinen 2014, 12-14, 197.)

4.5 Oppiminen

Ohjausprosessissa tapahtuu sekä ohjaajan että ohjattavan oppimista (Kyngäs ja Kääräinen 2005, 5). Ohjauksen tavoitteena on opiskelijan oppimisprosessin edistäminen ja sen läpivieminen (Vehviläinen 2014, 92).

Oppimisella tarkoitetaan kokemuksen aiheuttamaa pysyvää käyttäytymisen tai sen taustalla vaikuttavien tietojen, asenteiden ja tunnereaktioiden muuttumista. Voidaan ajatella, että se on myös yksilön käsitysten tarkentumista, muuttumista ja ymmärryksen lisääntymistä. Oppimisen myötä ihmisen kyky hallita omaa toimintaansa ja ympäristöään kehittyy. Muutokset oppimisessa ovat suhteellisen pysyviä. (Laine ym. 2010, 9.)

Oppimista selvittäviä malleja on useita kuten myös erilaisia oppimistyytlejäkin. Ihminen voi oppia oman käyttäytymisensä seurauksena, seuraamalla mallia tai yrityksen ja erehdyksen kautta. Oppiminen voi olla tietoista, jolloin oppija on aktiivinen ja oppiminen on tavoitteellista tietorakenteiden muodostamista tai oppiminen tapahtuu tarkentamalla vanhoja sisäisiä malleja, jolloin uutta tietoa omaksutaan käyttämällä hyväksi aiemmin opittua. Kokemuksen kautta oppiminen auttaa teoreettisen tiedon yhdistämistä käytäntöön. Oppimisprosessin voi käynnistää myös todellinen ongelma. (Laine ym. 2010, 10 - 17.) Opiskelijalle voi tulla vastaan käytännön työstä pohjautuva tilanne, mihin hän alkaa etsiä ratkaisua aktiivisesti. Tiedon etsimisestä alkaa oppimisprosessi.

Ihmiset ottavat vastaan tietoa eri tavoilla, onkin tärkeää tunnistaa jokaiselle luonteenomaisimmat tavat, jotta oppiminen on mielekäästä. Toiset oppivat parhaiten katsomalla ja tekemällä, toisille on tärkeää kuunnella, puhua, selittää asiat. Oppimisilmapiiri on erityisen tärkeää, jolloin oppimista edistää miellyttävä ilmapiiri, mukavat ihmiset ja tunnelma. Tekeminen toiminnan kautta helpottaa toisia hahmottamaan asioita, kokemuksen kautta oppijat voivat taas olla tarkkailijoita, päättelijöitä, toteuttajia. Se miten tietoa

prosessoidaan voi myös vaihdella, oppija voi olla analyttinen tai prosessointi voi olla kokonaisvaltaisempaa. (Laine ym. 2010, 18-25.)

Terveysalan koulutuksessa opitaan hoitamaan toista ihmistä siten, että hoito perustuu ammatilliseen tietoon terveydestä. Ohjaajan tehtävä on tukea tätä oppimista, jolloin ohjaajalla tulee olla tietoa sekä hoitamisesta että oppimisesta. Ohjaajan tulisi ymmärtää ketä opetetaan, analysoitava opittavaa asiaa (mitä tulisi oppia, opiskelijan lähtötaso, tavoitteet), minkälainen oppija on kyseessä (miten oppija oppii, tiedot, taidot, asenteet, eettisyys), miten opetetaan, millaisia voimavaroja sekä ohjaajalla ja ohjattavalla on. Opetuksen/ohjauksen perustana tulee olla hoitotieteellinen tieto, minkä tulee perustua uusimpaan tutkimustietoon. Ohjauksessa käytetään hyväksi myös esim. kasvatustieteellistä tietoa, mikä auttaa oppimisprosessin käynnistämisessä, ylläpitämisessä ja arvioinnissa. (Saaranen ym. 2016, 50-53.)

4.6 Arviointi

4.6.1 Oppimisen arviointi

Ammattitaitoa edistävään harjoitteluun kuuluu olennaisena osana opiskelijan arviointi. Arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan myönteisen minäkuvan kehittymistä ja kasvua ammatti-ihmisenä. Näin ollen arvioinnissa olennaista on ohjaaminen, ei vain arvosanojen antaminen. (Mykrä 2007, 35.) Arviointi kattaa kaikki interventiot ja reflektiiviset kysymykset, joilla oppijaa tuetaan ja ohjataan kohti tavoitteellista oppimista. Oppimista tukeva, kannustava ja jatkuva arviointi on merkityksellistä oppimisen kannalta. Hyvän ohjaajan ominaisuuksiin kuuluu taito antaa palautetta ja arviointi edellyttääkin korkeaa ammattitaitoa ja ammatillista moraalaa. Ohjaajan on tunnistettava vastuunsa arvioinnin antamisessa ja kestettävä sen aiheuttamat haasteet. Yksilöllisen ja aidon palautteen antaminen vaatii paljon oppimisen ohjaajalta, sillä yhtä aikaa tulisi olla rehellinen ja kannustava, tasapuolinen ja empaattinen, tehokas ja ohjaava. (Luojuus 2011, 35-36.)

Arviointi perustuu aina opetussuunnitelmaan ja siinä esitettyihin tutkinnon tavoitteisiin. Näin opiskelijan suorituksia ei koskaan verrata esimerkiksi toisen opiskelijan tai työntekijän suorituksiin ja osaamiseen. (Mykrä 2007, 35.) Harjoittelujakson alussa tehtävä opiskelijan lähtötason arviointi antaa tiedon nykytilanteesta ja luo pohjan harjoittelun suuntaamiselle ja kehittämiselle. Lähtötason arviointi voidaan toteuttaa opiskelijan

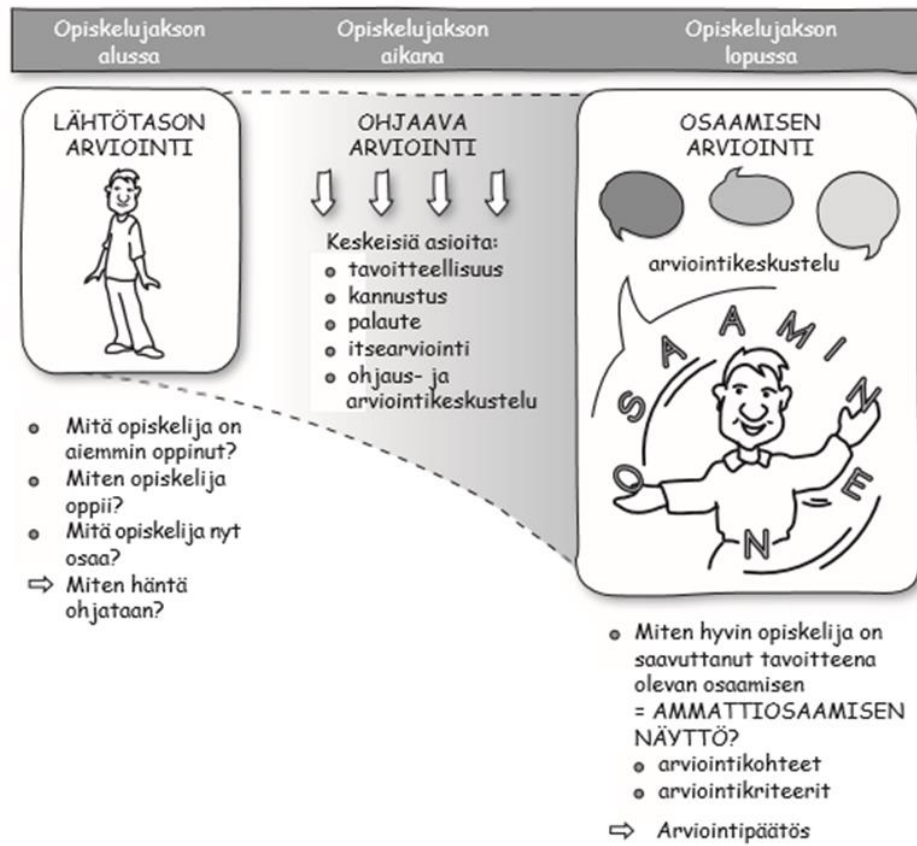
kanssa keskustellen ja hänen opiskelusuunnitelmaansa perehtyen sekä jonkin aikaa seuraten miten opiskelija tarttuu tehtäviin, mitä hän jo osaa tehdä ja mitkä ovat erityiset ohjauksen kohteet. Saadun tiedon perusteella työpaikkaohjaaja ja opiskelija voivat sopia ohjauksen ja palautteenannon tavoista. (Mykrä 2007, 36-37.)

Harjoittelujakson edetessä ohjaajan tehtävänä on antaa opiskelijalle ohjaavaa arviointia. Siinä keskeisiä asioita ovat tavoitteellisuus, kannustus, palaute ja itsearviointiin ohjaaminen. Arvioinnissa on olennaista korostaa niitä mahdollisuuksia, joita opiskelijalla on. Vaikka arvioinnissa tulisi esille kehitettäviä asioita, tulee opiskelijan saamansa tiedon avulla uskoa voivansa oppia, muuttaa ja kehittää toimintaansa. (Mykrä 2007, 38.) Itsearviointi on keskeinen keino ammatilliseen kehittymiseen ja elinikäiseen oppimiseen. Itsearviointi on oman oppimisen arviointia, jonka kautta oppija oppii tuntemaan itseään. Se voidaan nähdä myös taitona, joka on yhteydessä reflektiivisen ajattelun kehittymiseen, mitä puolestaan pidetään erittäin tärkeänä omien rajojen tunnistamisessa sekä oman osaamisen arvioinnissa suhteessa työelämän ja yhteiskunnan asettamiin vaatimuksiin. (Luoja 2011, 39.)

Turun ammattikorkeakoulun, Suun terveydenhuollon koulutusohjelman harjoittelupaikan ohjaajille lähetetyssä tiedotteessa todetaan, että arviointia tulee tehdä koko harjoittelujakson ajan. Opiskelijan tulee myös itse pyytää palautetta ohjaajalta. Lisäksi hän osallistuu verkkokeskusteluihin viikoittain. Vehviläinen (2104, 206) toteaa, että jatkuvalla arvioinnilla pystytään luomaan pitkäkestoisissa ohjausprosesseissa oppimisympäristö, mikä auttaa muovaamaan arkirutiineja hitaasti uudelleenlaisiksi ja juurruttamaan hyviä käytäntöjä. Oppimisprosessissa tavoitteet ja osaamista kuvaavat kriteerit tulee pitää esillä heti alusta alkaen ja tämä esitetään myös selkeästi edellä mainitussa Turun ammattikorkeakoulun tiedotteessa.

Harjoittelun lopussa arvioidaan sitä, miten hyvin opiskelija on saavuttanut tavoitteena olevan osaamisen (Mykrä 2007, 38). Arviointi tapahtuu yleensä keskustelutilaisuutena, jossa ovat läsnä ainakin ohjaaja sekä opiskelija. Joissakin tapauksissa myös ohjaava opettaja osallistuu loppuarviointikeskusteluun. Ohjaajan tehtävänä on arvioida opiskelijan osaaminen sekä kehittymiskohteet peilaten niitä arviointikriteereihin. Hän kirjaa loppuarvioinnin arviointilomakkeelle. (VSSHP 2016 C). Arviointi toteutetaan opiskelijan itsearvioinnin ja ohjaajan antaman palautteen vuoropuheluna. Loppuarvioinnissa pohditaan opiskelijan oman panoksen lisäksi myös ohjaajan antaman ohjauksen ja palautteen laadun sekä työpakan mahdollistaman oppimisen laatua. (Leppäharju 2010, 14.)

Kuviossa 2 kuvataan arvioinnin eri vaiheita



Kuvio 2 Opiskelijan arvioinnin eri vaiheet (Mykrä 2007, 37).

4.6.2 Ohjausprosessin arviointi

Ohjauksella tarkoitetaan ajallisena kulkuna ohjautuvaa prosessia, jossa toimivat ohjaaja tai ohjaajat, ohjattava, ohjattavien ryhmä tai jokin yhteisö. Prosessin kuluessa ohjattava oppii, tekee valintoja tai muuttaa toimintaansa organisaation tukemana. Ohjauksessa pyritään ylläpitämään hyvää yhteistoimintaa ja ymmärrystä tavoitteista. Tavoitteiden lisäksi pyritään kokemuksiltaan rikkaaseen ja vaikutuksiltaan laajaan oppimisprosessiin. Vehviläinen korostaa, että saman asian äärelle voi päästä erilaisia reittejä pitkin. Käytännön ohjaustyötä voi auttaa pohtimalla käsitteitä: tiedostava oppiminen, reflektio, dialoginen toiminta, johtaminen, ryhmädynamiikkaa, yhteistoiminnallinen oppiminen. (Vehviläinen 2014, 197-199.)

Ohjausta ei tulisi arvioida kuitenkaan pelkästään tavoitteiden ja tulosten perusteella vaan sitä tulisi tarkastella laajemmin koko prosessin ajan. Vaikka tuotos itsessään ei olisi kovin ansiokas, voi olla, että itse prosessi on ollut hedelmällinen ja kehitystä on tapahtunut sitä kautta. Tai ohjauksesta syntyy asioita, mitä ei osattu ennakoida. Kannattaa siis arvioida kokonaisuutta: tuotoksia, oppimista ja prosessia. (Vehviläinen 2014, 205.)

Hyvästä ohjauksesta (suunnitelmallisuus ja ennakoiminen) huolimatta voi ohjauksen aikana tulla vastaan ongelmia. Tärkeää kuitenkin on, että ongelmaa voidaan yhdessä käsitellä, myös epäonnistumista. Työyhteisön kesken tulee sopia toimintatavat, miten ongelmatilanteista selvittää. Yhteiset pelisäännöt, tilanteen/prosessin kartoitus, hankalien tunteiden selvittäminen, odotusten ja tavoitteiden mieleen palauttaminen auttavat selvittämään mutkistuneita tilanteita. Ohjaajan jaksamisen kannalta on tärkeää määrittää selkeät rajat toiminnalle, mikä selkiyttää myös ohjattavan tilannetta. (Vehviläinen 2014, 199-200.)

Arvioinnista tulee täsmällisempää, jos muutosta voidaan verrata johonkin alkupisteesseen. Itsearviointia voi harjoittaa kaikissa ohjaustilanteissa, oppimispäiväkirja toimii tässä hyvänä tukena. (Vehviläinen 2014, 206-207). Jokelaisen väitöstutkimuksen mukaan opiskelijan säännöllinen edistymisen arviointi kehityksessä ja oppimisessa on tärkeä tekijä opiskelijan ohjauksessa. Normaali, rakentava ja todenmukainen palaute ja arviointi opiskelijan oppimisesta, työskentelystä ja potilaan ohjaustaidoista on tärkeää. (Jokelainen 2013, 31.)

Prosessin tarkastelemisen voi aloittaa pohtimalla tavoitteita, onko ne saavutettu, mitä muutoksia niissä on tapahtunut. Prosessin osapuolet erittelevät yhdessä, millaista työskentely on ollut, kartoittaa eri vaiheiden hyvät ja huonot puolet, miten onnistuttiin. Ohjaajalle on suureksi avuksi, jos on pystynyt systemaattisesti dokumentoimaan ohjausprosessia, jolloin pystyy selvittämään itselleen ”prosessin tarinan”. Ohjausprosessin voikin päättää keskusteluun ohjaajan ja ohjattavan ”tarinoihin”. (Vehviläinen 2014, 211.)

Hyvä ammattitaito ei tarkoita kaiken täydellistä hallintaa, vaan se on sitä, että erottaa olennaisen epäolennaisesta, on läsnä tilanteessa, toimii niiden mukaan sekä luottaa omaan toimintaan ja sen perusteisiin. Hyvä ohjaus auttaa tekemään valintoja ja perustelemaan niitä sekä priorisoimaan seikkoja, jotka vaikuttavat tärkeimmiltä (Vehviläinen 2014, 215.) Vahalahti tiivistää työssään, että ne opiskelijat, jotka saavat kollegiaalista kohtelua sekä ammatilliseen yhteistyöhön perustuvan ohjaussuhteen, vahvistuvat ammatillisissa valmiuksissa ja kasvattavat ammatti-identiteettiään (Vahalahti, 2016).

5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

5.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Toiminnallisella opinnäytetyöllä tarkoitetaan työelämän kehittämistyötä, jonka tavoitteena on käytännön toiminnan kehittäminen, ohjeistaminen, järjestäminen tai järjeistämminen. Toiminnallisen opinnäytetyön tuloksena on aina jokin konkreettinen tuote. Tämä tuote voi olla kirja, ohjeistus, tietopaketti, portfolio, messu- tai esittelyosasto, cd-rom, tapahtuma, kehittämissuunnitelma tai projekti. (Vilka ym 2003, 9, 51.) Toiminnallinen opinnäytetyö tulee tehdä tutkivalla asenteella, vaikka opinnäytetyössä ei toteutettaisikaan selvitystä. Sen tulee perustua teoreettiseen viitekehykseen (Vilka ym 2003, 154). Tämän opinnäytetyön tuotoksena syntyi VSSH:n sähköisen tietopankin osaksi liitettävä opiskelijaohjauksen teoreettisiin lähtökohtiin perustuva suuhygienistiopiskelijan ohjauksen prosessikuvaus.

5.2 Opinnäytetyön prosessin eteneminen

Opinnäytetyön toimeksiantajana oli Varsinais-Suomen Sairaanhoidopiirin Suu- ja leukasairauksien klinikka. Työ perustui klinikalla todettuun uudistamistarpeeseen. Suu- ja leukasairauksien klinikalla haluttiin päivittää opiskelijan ohjauksen prosessikuvaus sähköiseen muotoon VSSH:n organisaation käytännön mukaisesti. Organisaation kanssa solmittiin vaatimusten mukainen toimeksiantosopimus.

Opinnäytetyön teoriapohjaa haettiin hakusanoilla ohjaus, ohjaaja, opiskelija, harjoittelu, työharjoittelu, käytäntö, kliininen. Tämän työn taustaksi haluttiin löytää kirjallisuudesta vastauksia kysymyksiin mitä on hyvä opiskelijan ohjaaminen, miksi työnantajan kannattaa panostaa opiskelijan ohjaukseen, mitä tukea ohjaaja odottaa työnantajalta opiskelijan ohjausprosessissa. Näihin kysymyksiin löydettiin vastauksia ammattikorkeakoululainsäädännöstä, aiheesta tehdyistä väitöskirjoista ja pro gradu-tutkielmista sekä opiskelijan ohjaukseen liittyvistä opaskirjoista.

Opinnäytetyön tuotoksen aikaansaamiseksi yhteistyötä tehtiin Suu- ja leukasairauksien klinikan henkilökunnan kanssa. Ensimmäisessä tapaamisessa helmikuussa mukana olivat osastonhoitaja sekä VSSH:n kliinisen hoitotyön opettaja. Tässä vaiheessa puutettiin yhdestä isommasta opinnäytetyöstä, joka olisi sisältänyt sekä perehdyttämisma-

teriaalin että opiskelijan ohjausprosessin kuvauksen. Palaverissa kuitenkin päätettiin eriyttää tämä kokonaisuus kahdeksi erilliseksi projektiksi. Tapaamisessa hahmoteltiin näiden projektien sisältöä ja etenemistä sekä kartoitettiin toimeksiantajan toiveita sisältöjen suhteen.

Opinnäytetyön suunnitelma saatiin valmiiksi toukokuussa ja se toimitettiin toimeksiantajalle hyväksyttäväksi. Tämän jälkeen solmittiin opinnäytetyön toimeksiantosopimus. Toukokuun tapaamisessa sovittiin tiedonkeruumenetelmäksi miellekarttatyypinen menetelmä. Tämän menetelmän avulla ohjausprosessiin liittyvät asiat saatiin koottua paperille sekä jäseneltyä oikeille paikoilleen koko klinikan henkilökunnan avulla.

Kesäkuussa esiteltiin opinnäytetyön suunnitelma Suu- ja leukasairauksien klinikan henkilökunnalle. Henkilökunnan näkemyksiä opiskelijaohjaukseen liittyvistä asioista kokoava miellekartta esiteltiin samassa tilaisuudessa. Klinikalle jätettiin miellekartta-pohja sekä sen täyttämiseen tarvittavat välineet (Post it-laput, tussit).

Syyskuussa miellekartan tuloksia järjesteltiin oikeille paikoille tapaamisessa osastonhoitajan, kliinisen työn opettajan, klinikan opiskelijavastaavien ja suuhygienistien kanssa. Miellekartan pohjalta saatujen tulosten perusteella, suuhygienistiopiskelijan harjoittelun ohjausprosessin kuvausta alettiin tarkentamaan ns.uimaratamalliseen muotoon. Hajanaisia asioita järjesteltiin oikeisiin paikkoihin harjoitteluviikkojen ja tekijöiden mukaan. Kirjallinen tuotos lähetettiin osastonhoitajalle ja kliinisen työn opettajalle arvioitavaksi. Sähköpostitse saatujen palautteiden perusteella, prosessikuvausta muokattiin havainnollisemmaksi. Prosessikuvaukseen lisättiin merkintöjä ja kuvioita kuvaamaan ohjausprosessin etenemistä ja erottamaan erilaisia toimintoja.

Lokakuussa alustavaa ohjausprosessin kuvausta käytiin läpi viikko viikolta koko Suu- ja leukasairauksien klinikan henkilökunnan kanssa. Tehtävien sisältöjä sekä niiden sijaintia prosessissa tarkasteltiin ja järjesteltiin oikeille paikoille. Tehtäväjärjestystä selvennettiin nuolien avulla. Prosessikuvaus alkoi hahmottua tavoiteltuun muotoonsa.

Marraskuussa opinnäytetyön tiivistelmä sekä posterit esiteltiin VSSH:n järjestämässä alueellisessa koulutuspäivässä, jonka aiheena oli terveysalan opiskelijaohjaus. Lopulliseen muotoonsa kirjattu prosessikuvaus lähetettiin VSSH:n Suu- ja leukasairauksien klinikan osastonhoitajalle, joka toimittaa sen eteenpäin liitettäväksi osaksi VSSH:n sähköisiä opiskelijaohjausprosesseja. Marraskuun lopulla opinnäytetyöstä tehty Power Point-tiivistelmä (liite 2) esitettiin Suu- ja leukasairauksien henkilökunnalle. Opinnäytetyöprosessin eteneminen kuvataan kuviossa 3.



Kuvio 3 Opinnäytetyöprosessin eteneminen

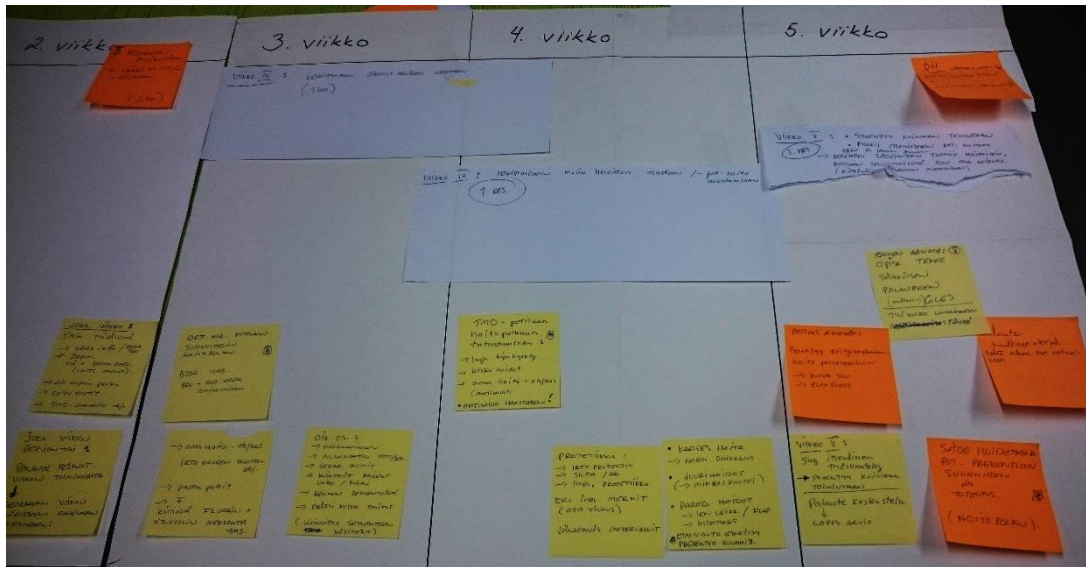
5.3 Henkilökunnan näkemyksiä, tiedon keräystä

Ohjauksen prosessikuvausta varten henkilökunnan näkemyksiä kerättiin tapaamisissa, joihin osallistui VSSHP:n Suu- ja leukakirurgian klinikan osastonhoitaja, opiskelijoista vastaavat suuhygienistit ja kliinisen hoitotyön opettaja.

Varsinainen tiedonkeruu tapahtui suhteellisen vapaamuotoisen miellekartan (Mind map) tekemisellä (kuva 1.). Miellekartan avulla selkiytetään ajatuksia ja ideoita ja saadaan ne helpommin kirjattua ylös paperille. Sitä voidaan käyttää suunnittelun apuna kun alun hajanaiset tiedot kirjataan tyhjälle paperille, tästä ne saadaan koottua yhteen. Tyypillisesti miellekartta tehdään hyvin vapaamuotoisesti kirjoittamalla avainsanan ympärille aiheeseen liittyviä sanoja ja yhdistämällä nämä viivoilla. Alussa asiat saavat olla missä tahansa järjestyksessä ja lähes mitä tahansa asioita, jos ne tuntuvat liittyvän aiheeseen. Asioita aloitetaan työstämään systemaattisemmin ja lopputulos on kritiikin läpikäynyt valmis tuotos, hylkääksineen ja lisäyksineen. (Aulanko 2004, 45-46, 56, 62-64.) Valli ja Aaltola (2015) kuvaavat, että käsitekarttojen avulla voidaan edistää yhteisymmärryksen syntymistä, tästä on etua silloin kun käsitekartasta saatujen tietojen perusteella parannetaan jotain käytännön toimintaa (Valli ja Aaltola 2015, 45-51).

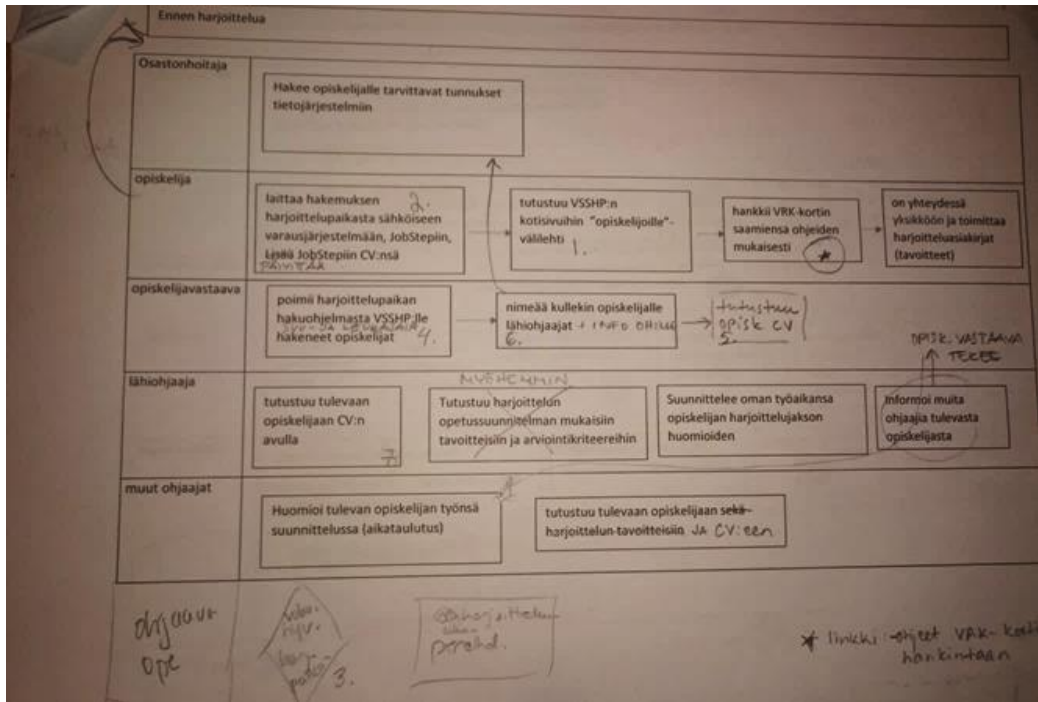
Tässä opinnäytetyössä miellekarttaa (Mind map) käytettiin prosessinomaisesti. Avainsanoja pyydettiin kirjaamaan ylös Post-it lappujen avulla tyhjälle paperille. Paperille oli määritelty ainoastaan opiskelijan harjoittelussa käytetyt viikot. Tuotos syntyi useamman tapaamiskerran jälkeen, kun ohjausprosessikaaviota oli täydennetty ja täsmennetty

lopulliseen muotoonsa. Miellekartan avulla saatiin koottua irrallaan olevia asioita oikeisiin asiayhteyksiin.



Kuva 1. Prosessin hahmottelua Mind mapin avulla.

Lopullista tuotosta varten Post-it-lappujen sisältö siirrettiin uimaratakaavioon, jossa jokainen toimija on omalla radallaan. Jokaiselle harjoitteluviikolle luotiin kaavio. Tapaamisissa kaavioita täydennettiin, korjailtiin ja tarkennettiin. VSSHP:n henkilökunta kertoi näkemyksiään prosessin tehtävistä ja etenemisestä. Paperiseen uimaratakaavioon tehtiin tarvittavia korjauksia (kuva 2). Valmis prosessikaavio (liite 1.) vietiin myöhemmin sähköiseen muotoon organisaation omaan järjestelmään.








Kuva 2. Käsitteiden järjestelmistä uimaratakaavioon

6 OPISKELIJA OHJAUKSEN PROSESSIKUVAUKSEN VALMISTUMINEN

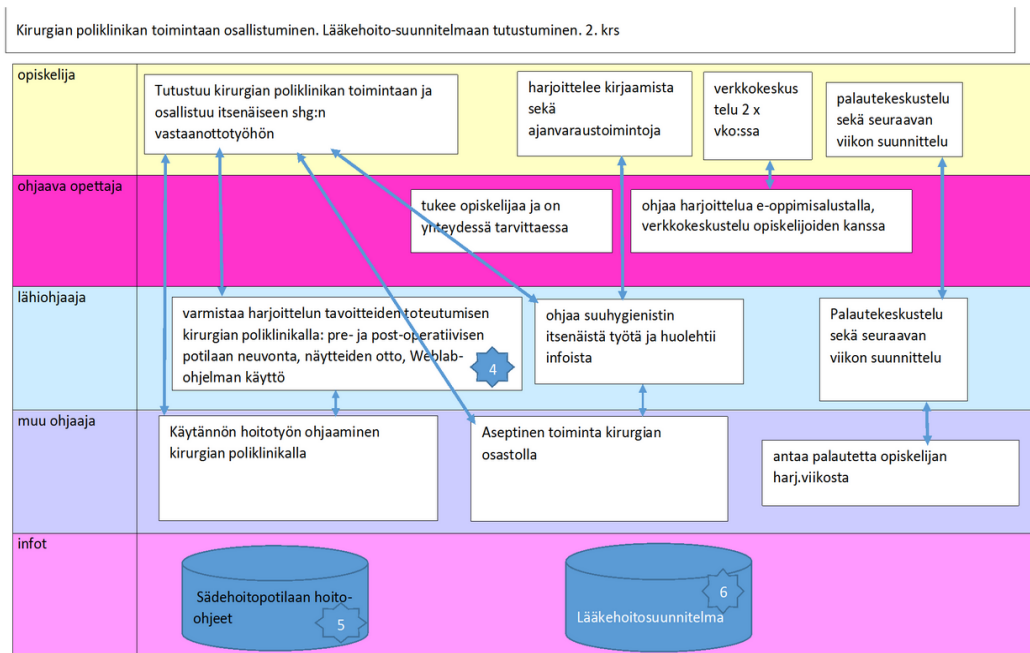
Opinnäytetyön tuotoksena syntyi suuhygienistiopiskelijan ammattitaitoa edistävän harjoittelun ohjauksen prosessikuvaus (kuva 3). Tuotos perustui VSSHP:n Suu- ja leukasairauksien klinikan toimeksiantoon. Klinikalle haluttiin luoda vastaavanlainen opiskelijan ohjausprosessikuvaus sähköiseen muotoon kuin muillakin VSSHP:n yksiköillä on käytettävissä. Opiskelijan ohjauksen prosessikuvaus liitettiin VSSHP:n sähköiseen tietopankkiin, jossa se on julkisesti nähtävillä. Kuvaus palvelee Suu- ja leukasairauksien klinikan henkilökuntaa, jotka toimivat opiskelijoiden ohjaajina sekä myös yksikköön tulevaa opiskelijaa harjoitteluun orientoitumisessaan.

Tuotos on prosessikuvaus (liite 1), jossa kuvataan suuhygienistiopiskelijan viiden viikon harjoittelu viikko kerrallaan. Jokainen viikko kuvataan omana prosessinaan, jossa on eriteltynä harjoitteluun liittyvät tehtävät ja niiden suorittajat. Viiden harjoitteluviikon lisäksi prosessikuvauksessa on esitetty harjoittelua edeltävä viikko sekä harjoittelun jälkeen tapahtuvat asiat omana osionaan. Jokaisella viikolla on oma teemansa.

Prosessit kuvattiin visuaalisessa muodossa ns. uimaratamallina vaakatasossa VSSHP:n ohjeiden mukaisesti. Ohjeet visuaaliseen ilmeeseen saatiin VSSHP:n kliinisen hoitotyön opettajalta sähköpostitse. Mallissa kuvattiin opiskelija ja ohjauksesta vastuulliset henkilöt, prosessin keskeiset vaiheet ja toiminnot. Eri henkilöt ovat tunnistettavissa omilla riveillään ja värikoodauksella helpotettiin heidän tunnistettavuutta kaaviossa. Väreistä on sovittu ohjeissa erikseen. Ensimmäisellä uimaradalla tulee ohjeiden mukaan kuvata aina asiakasta, tässä tapauksessa opiskelijaa. Muiden uimaratojen järjestys pyrittiin pitämään loogisena kokonaisuutena eri toimijoiden välillä. Erimuotoisilla symboleilla kuvattiin prosessin eri vaiheita:

- prosessi alku ja loppu 
- toiminto 
- päätös 
- tieto- tai materiaalivarasto 
- linkki lisätietoihin 

Prosessin eri vaiheita kuvaamaan käytettiin prosessikieltä eli verbejä. Eri toimintojen välistä vuorovaikutusta ja tiedon kulkua kuvattiin nuolilla. Tarpeelliset vaiheet numeroitiin asioiden hahmottamiseksi. Uimaratoihin kuvattiin ydinasiat, mutta joihinkin tehtäviin lisättiin linkki, mitä klikkaamalla löytyy organisaation ohjeita kyseiseen asiaan liittyen.



Kuva 3. Esimerkki opiskelijaohjauksen prosessikuvauksesta yhdeltä viikolta.

7 POHDINTA

7.1 Eettisyyden ja luotettavuuden arviointi

Tämän opinnäytetyön teossa noudatettiin samoja eettisiä periaatteita kuin tutkimuksessa yleensä. Eettisyydellä tarkoitetaan yleisellä tasolla kysymyksiä hyvästä ja pahasta, millainen tekeminen on sallittua ja mikä ei (Hirsjärvi ym. 2009, 23). Tutkimusetiikalla tarkoitetaan hyvän tieteellisen käytännön toteuttamista (Vilkka, 2015, 41). Otetaan huomioon arvot, säännöt, hyveet, lähdekritiikki, tiedon luotettavuus ja sen soveltuvuus omaan työhön. Olennaista on lähteiden laatu ja soveltuvuus, ei määrä. (Vilkka & Airaksinen, 2004, 76.) On mietittävä aineiston hankintoja, käyttöä ja säilytystä (Hirsjärvi ym. 2009, 23-25). Näiden lisäksi Kuula toteaa, että eettiset kysymykset liittyvät myös mm. tieteellisen tiedon luotettavuuteen (Kuula, 2011, 11).

Puolueettomuus on tärkeä luotettavuudesta puhuttaessa. Asiat tulisi tehdä läpinäkyväksi. Tutkimuksen vakuuttavuus ja uskottavuus on riippuvainen myös tutkimustekstistä, miten tarkasti, loogisesti teksti on kirjoitettu, miten perusteltua se on ja onko siinä jatkuvuutta. Osapuolten asemat, oikeudet, vastuut ja velvollisuudet tulee määrittää ja kirjata kaikkien hyväksymällä tavalla ennen tutkimuksen aloittamista (Vilkka, 2015, 41, 47, 198, 207.) Kun lupa on saatu, varmistetaan, että tutkimusluvan saannin perusteena ollut suunnitelma toteutuu myös käytännössä (Leino-Kilpi ja Välimäki 2003, 290–293). Tässä toiminnallisessa opinnäytetyössä tehtiin toimeksiantosopimus.

Tässä opinnäytetyössä otettiin huomioon eettiset lähtökohdat kunnioittamalla toimeksiantajan toiveita ja tarpeita. Luotettavuuteen pyrittiin huolellisella asioiden kirjaamisella ja tarkistamalla asiat toimeksiantajan kanssa. Toimeksiantosopimuksessa sovittiin vastuista, oikeuksista ja luottamuksellisista, opinnäytetyön julkaisussa salassa pidettävistä asioista.

Luotettavuuteen pyrittiin etsimällä luotettavaa ja mahdollisimman tuoretta tutkimustietoa. Olennaista oli lähteiden laatu ja soveltuvuus, ei määrä. Teoreettinen tausta perustettiin pro gradu töihin, väitös-tutkimuksiin sekä tieteellisissä julkaisuissa oleviin artikkeleihin. Tiedonhaussa käytettiin luotettavia hakukoneita, kuten esimerkiksi Finna, Medic, Doria, Melinda, Cinahl. Hakusanoilla pyrittiin saamaan täsmällisiä hakutuloksia. Hakusanoiksi täsmentyivät seuraavat sanat: ohjaus, ohjaaja, opiskelija, harjoittelu, työharjoittelu, käytäntö, kliininen, prosessi.

7.2 Prosessin arviointi

Opinnäytetyön tuotoksena syntynyt ohjusprosessin kuvaus pyrkii edistämään työyhteisön opiskelijamyönteistä ilmapiiriä helpottamalla ohjausprosessin suunnittelua ja toteuttamista. Selkeät pelisäännöt ja tehtäväjako auttavat ohjaajaa ja opiskelijaa harjoittelun tavoitteiden toteuttamisessa. Tämä edesauttaa työntekijöiden ohjaushalukkuutta sekä opiskelijan oppimista. Luojuksen tutkimuksen mukaan ohjaushalukkuutta tuleekin tukea terveysalan toimintayksiköissä, jotta ohjausympäristöt ovat oppimisen kannalta turvallisia ja niissä saavutetaan mahdollisimman laadukkaita oppimistuloksia (Luojaus 2009,149, 151). Ohjaustyön yhtenä tavoitteena on tukea opiskelijan toimijuutta eli aktiivista roolia ja tavoitteellista suhdetta ohjausprosessiin (Vehviläinen 2014, 20-21). Prosessikuvaus antaa tähän yhden työkalun, koska opiskelija voi itsenäisesti tutustua harjoittelun etenemiseen ja ottaa näin aktiivisemmän roolin harjoitteluprosessista. Prosessin eri vaiheita voi tarkistaa prosessikuvauksesta viikko kerrallaan oman tarpeen mukaan. Voi palata menneeseen viikkoon tai tutkia seuraavien viikkojen suunnitelmia etukäteen. Prosessikuvaus tukee näin opiskelijan itseohjautuvuuden kasvua. Itseohjautuva opiskelija on motivoitunut opiskeluun ja on suunnitelmallinen ja oma-aloitteinen (Mykrä 2007, 22). Prosessikuvaus myös muistuttaa asioista, kuten esimerkiksi arvioinnista, joka näkyy jokaisen viikon suunnitelmassa. Jatkuvalle arvioinnille pyritään muovaamaan arkirutiineja hitaasti uudelleenlaisiksi ja juurruttamaan hyviä käytäntöjä (Vehviläinen 2014,). Prosessikuvauksessa on huomioitu arviointi- ja palautekeskustelujen vuorovaikutteisuus kaksisuuntaisilla nuolilla. Leppäharjun tutkimuksen mukaan arviointi toteutetaan opiskelijan itsearviointin ja ohjaajan antaman palautteen vuoropuheluna. Loppuarvioinnissa voidaan pohtia opiskelijan oman panoksen lisäksi myös ohjaajan antaman ohjauksen ja palautteen laadun sekä työpakan mahdollistaman oppimisen laatua. (Leppäharju 2010, 14.)

Prosessikuvaus kokoaa yhteen paikkaan laajan asiakokonaisuuden, johon liittyy prosessikuvauksessa näkyvillä olevien asioiden lisäksi myös taustalle tulevat materiaalit linkkien kautta. Kun asiat ovat yhdessä paikassa saatavilla, prosessin hallinnointi on helpompaa, esimerkiksi ohjeiden päivittämisen osalta. Tärkeää on kuitenkin, että asianomistajuus on määrätty jollekin vastuuhenkilölle, jonka tehtävänä on huolehtia tietojen päivittämisestä.

Suuhygienistiopiskelijan viiden viikon harjoittelun ohjausprosessi sisältää monia eri tehtäviä ja prosessiin osallistuu useita toimijoita. Eri tehtävien nimeäminen ja liittäminen

oikeiden toimijoiden kohdalle sekä oikeaan sijaintiin harjoittelujaksossa, vaati systemaattista työskentelyä. Tähän tarkoitukseen Mind map menetelmä sopi oikein hyvin. Asiat saatiin koottua Post it-lappujen avulla ja viikkoihin jaettu karttapohja helpotti tehtävien sijoittelua oikeille paikoilleen. Yhteistyö toimeksiantajan kanssa sujui hyvin. VSSHP:n klinisen hoitoyön opettajalta ja osastonhoitajalta saatiin arvokasta ohjausta ja henkilökunta osallistui tapaamisissa aktiivisesti prosessin yksityiskohtien miettimiseen. Prosessiin liitetyt asiat tulivat näin mahdollisimman asiantuntevalta taholta, koska henkilökunta itse osallistuu opiskelijan ohjausprosessiin. Tämä vaikuttaa paljon lopullisen ohjausprosessin käytettävyyteen käytännön tilanteessa.

Opinnäytetyön toimeksiantaja on antanut positiivista palautetta prosessikuvauksesta. Sitä on alustavasti testattu suuhygienistin harjoittelujaksolla, mutta tästä ei vielä saatu palautetta, mitä olisi voinut hyödyntää prosessikuvauksen kehittämisessä. Opinnäytetyömessuilla pohdittiin VSSHP:n henkilökunnan kanssa, että onko prosessikuvauksen sisältö liian yksityiskohtainen. Prosessikuvaus kuitenkin on hyödyllinen silloin, kun siihen on liitetty juuri niitä asioita, joita muuten on vaikea muistaa.

Opinnäytetyön tekeminen oli mielenkiintoinen ja opettavainen prosessi. Teoriaosuuden tekeminen opetti hakemaan tietoa eri tietokannoista. Toiminnallisen osuuden työstäminen antoi paljon uusia vinkkejä prosessityöskentelyyn. Opittiin menetelmiä, joilla voi koota laajoja, irrallisia asiakokonaisuuksia yhteen ja kuvata ne yksinkertaisessa, visuaalisessa muodossa. Uimaratamallin oppiminen innosti käyttämään menetelmää jatkossakin mahdollisesti omassa työssä. Työn tekeminen kehitti myös omaa teknistä osaamista eri tietokoneohjelmien kanssa. Opinnäytetyön esittäminen (liite 2) toimeksiantajan henkilökunnan tilaisuudessa oli antoisa tapahtuma, jossa saimme keskustella prosessikuvauksen tulevien käyttäjien kanssa. He pitivät asioiden järjestykseen laittamista näin selkeällä tavalla hyvänä asiana.

7.3 Kehittämisehdotukset

Prosessikuvauksesta saatiin työntekijöiltä hyvää palautetta. Tämän työn kuluessa sitä ei kuitenkaan päästy varsinaisesti testaamaan. Prosessikuvausta tulee jatkossa kehittää niin ohjaajilta kuin opiskelijoiltakin saadun palautteen perusteella.

Prosessikuvauksen tehtäväosoiden taustalle on liitetty taustamateriaalia, joka liittyy aina kyseiseen tehtävään. Taustamateriaali toimii hyvänä tukena tehtävän suorittajalle

ja toisaalta ohjaa eri toimijoiden käytännöt yhtenäisiksi. Tämä vaikuttaa paljon opiskelijaohjauksen laatuun. Keskusteluissamme ilmeni, että osa tehtävistä tarvitsisi uutta taustamateriaalia ja jo olemassa olevat materiaalit olisi hyvä päivittää. Prosessikuvauksen jatkokehittämistyönä voisi olla taustamateriaalin luominen tässä työssä esiin nousseisiin opiskelijaohjausprosessin tehtäviin.

LÄHTEET

Aulanko, M. 2004. Minä osaan, anna aivojesi toimia. Helsinki: WSOY.

Dombrét, H. ja Tarkki, E. 2008, Terveysalan ammattikorkeakouluopiskelijoiden käytännön harjoit-telu työsuhteessa, Tampere: Hoitotieteen laitos. Tampereen yliopisto.

Elomaa L., 2010. Työelämän muutos pedagogisena haasteena. Teoksessa Elomaa L., Lakan-maa R-L., Paltta H., Saarikoski M., Sulosaari V. Taitava harjoittelun ohjaaja. Turun ammattikor-keakoulun oppimateriaaleja 24. Tampere: Tampereen yliopistopai-no Oy- Juvenes Print. 38-51.

Hirsjärvi, S.; Remes, P. ja Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uud. p. Helsinki: Tammi.

Jokelainen, M. 2013. The elements of effective student nurse mentorship in placement learning environments: systematic review and Finnish and British mentor's conceptions. Väitöskirja. Kuopio: Itä-Suomen yliopisto.

Jääskeläinen, L. 2009 Sairaanhoidaja opiskelijan käytännön harjoittelun ohjaajana. Pro gradu-tutkielma. Hoitotieteen laitos. Tampereen yliopisto.

Koivula, M.; Wärnå-Furu, C.; Saaranen, T.; Ruotsalainen, H. ja Salminen, L. 2016. Terveysalan opettajan käsikirja. Helsinki: Tietosanoma.

Kuula, A. 2011. Tutkimusetiikka, aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. 2. uud. p. Tampere: Vastapaino.

Kyngäs ja Kääriäinen. 2005. Käsitemaalyysi ohjaus käsitteestä hoitotieteessä. Hoitotiede vol 17 no 5/2005.

Laine, A.; Ruishalme, O. Salervo, P.; Sivén, T. ja Välimäki, P. 2010. Opi ja ohjaa sosiaali- ja terveysalalla. 9.painos. Helsinki: WSOY.

Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta 787/2014, 16 a §, Valtio-neuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014, 2 §.

Leppäharju, M. 2010. Sairaanhoidajaopiskelijoiden ammattitaidon arviointi opiskeluun kuuluvassa harjoittelussa. Tampere University Press.

Luojus, K. 2011, Ammattitaitoa edistävän harjoittelun ohjauksen toimintamalli : ohjaajien näkö-kulma, Tampere : Tampere University Press.

Mykrä, T. 2007. Työpaikkaohjaaja oppimisen edistäjänä. ESR. Educa-instituutti. Vammala.

Saaranen, T., Koivula, M., Ruotsalainen, H., Wärnå-Furu, C., ja Salminen, L. 2016. *Terveysalan opettajan käsikirja*. Helsinki: Tietosanoma.

Turun AMK:n www-sivut 2016. Viitattu 19.4.2016. www.turkuamk.fi

Vahalahti, J. 2016. Onnistunut käytännön harjoittelu fysioterapiaopiskelijan ohjausprosessi asia-tuntijapalvelujan fysioterapiaosastolla. Ylempi AMK-opinnäytetyö. Turun ammattikorkeakoulu.

Valli, R. ja Aaltola, J. 2015. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1, metodin valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-kustannus.

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014.

Valvira 2016. Terveystenhuollon ammattihenkilöt. Viitattu 19.4.2016. www.valvira.fi

Vehviläinen, S. 2014. Ohjaustyön opas, yhteistyössä kohti toimijuutta. Helsinki: Gaudeamus.

Vilka, H. ja Airaksinen, T. 2004. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Vilka, H. 2015. Tutki ja kehitä. 4. uud. p. Jyväskylä: Ps-kustannus.

Virkkunen, A. 2005, Ohjaajan kokemuksia sairaanhoitajaopiskelijan ohjatun harjoittelun toteutumisesta ensimmäisellä harjoittelujaksolla, Turun yliopisto, hoitotieteen laitos.

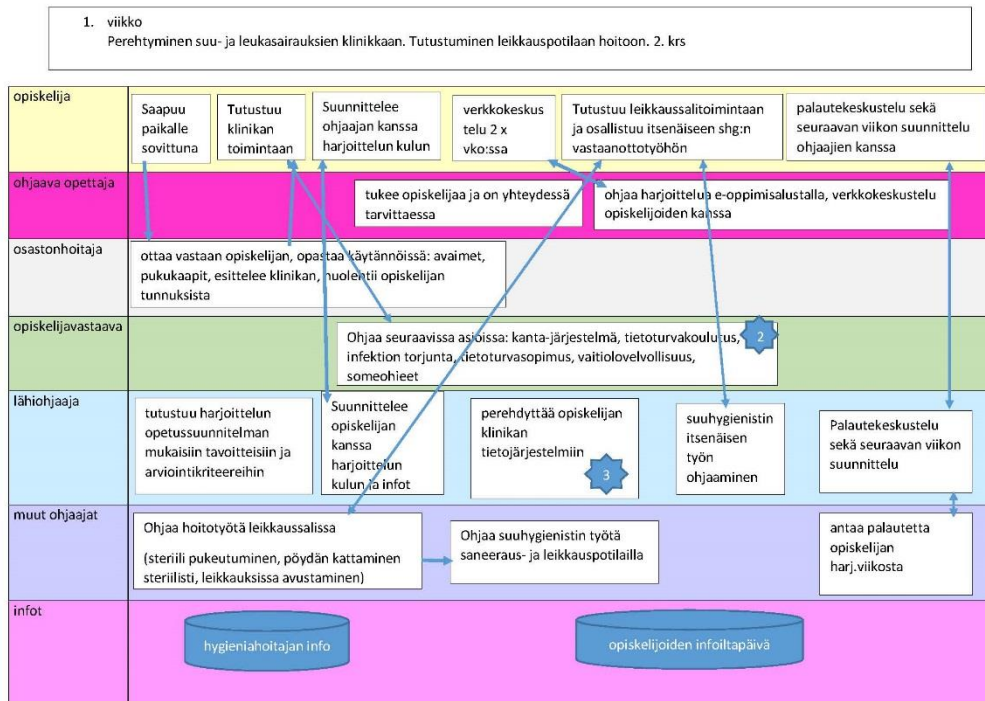
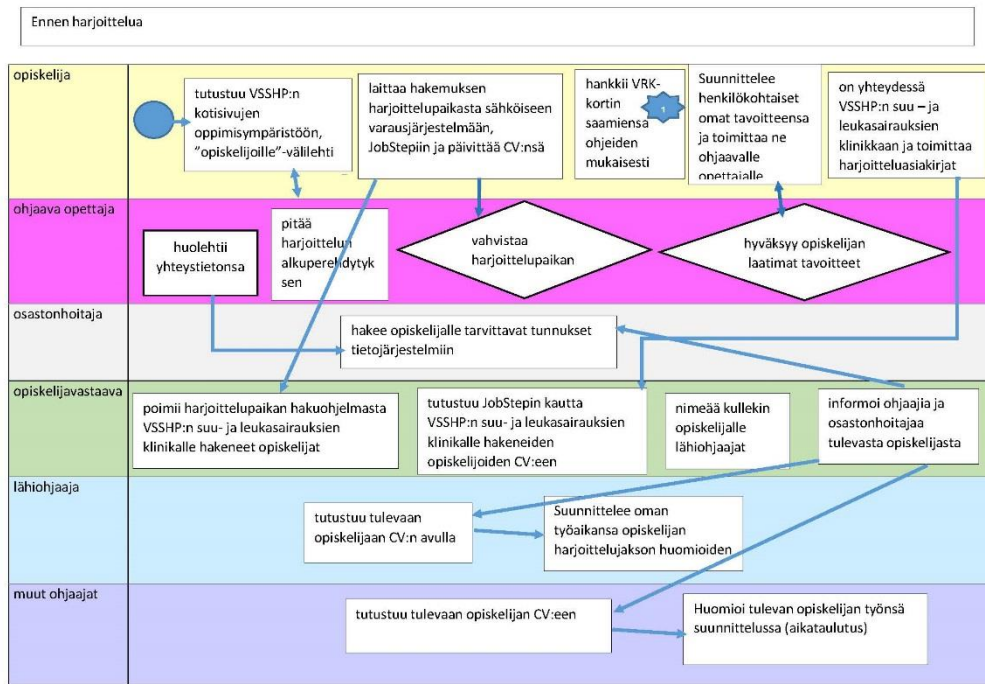
VSSHP 2016 A) Sairaanhoidopiiri. Viitattu 1.9.2016. www.vsshp.fi

VSSHP 2016 B) Suu- ja leukasairauksien klinikka. Viitattu 1.9.2016. www.vsshp.fi

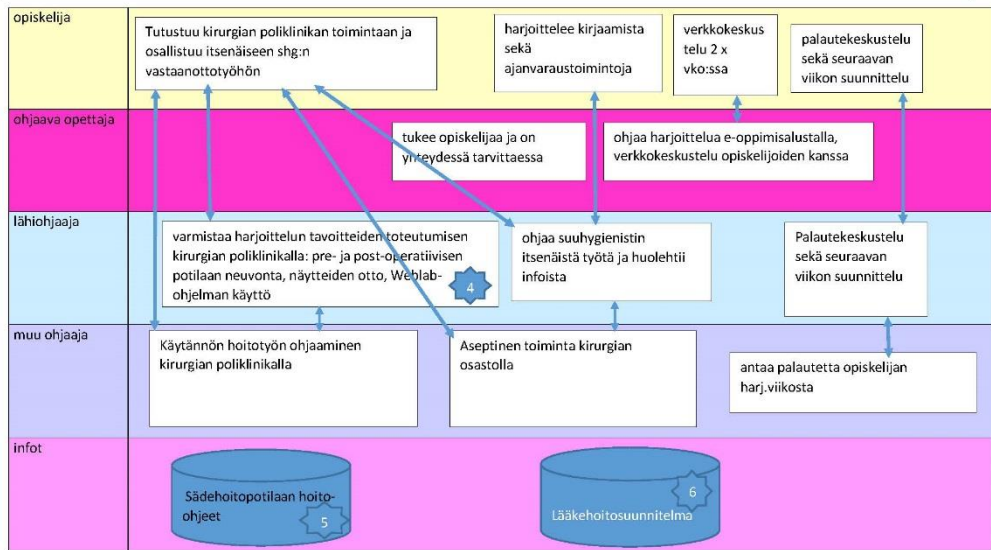
VSSHP 2016 C) Ohjatun harjoittelun sekä työssäoppimisen prosessien työtehtävät. Viitattu 1.9.2016. www.vsshp.fi

VSSHP 2016 D) Opiskelijapalaute. Viitattu 28.11.2016. www.vsshp.fi

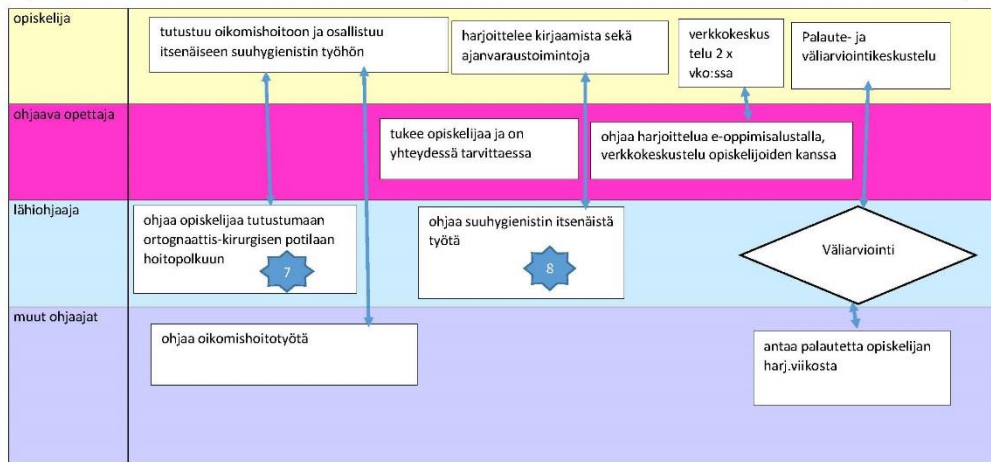
Liite 1. Suuhygienistiopiskelijan ohjausprosessi

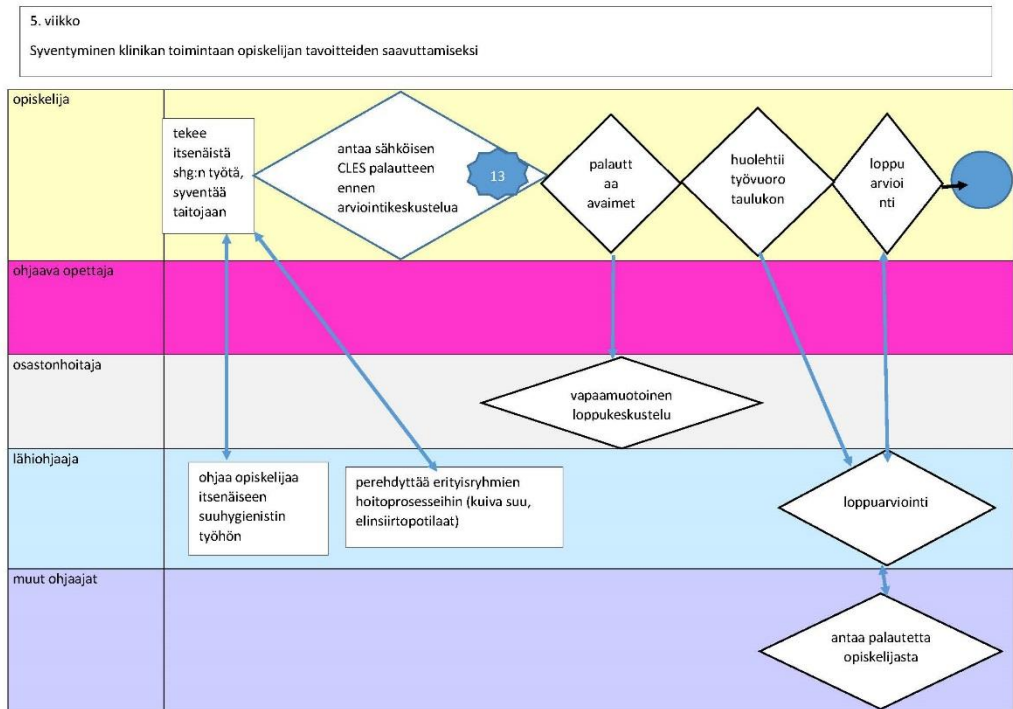
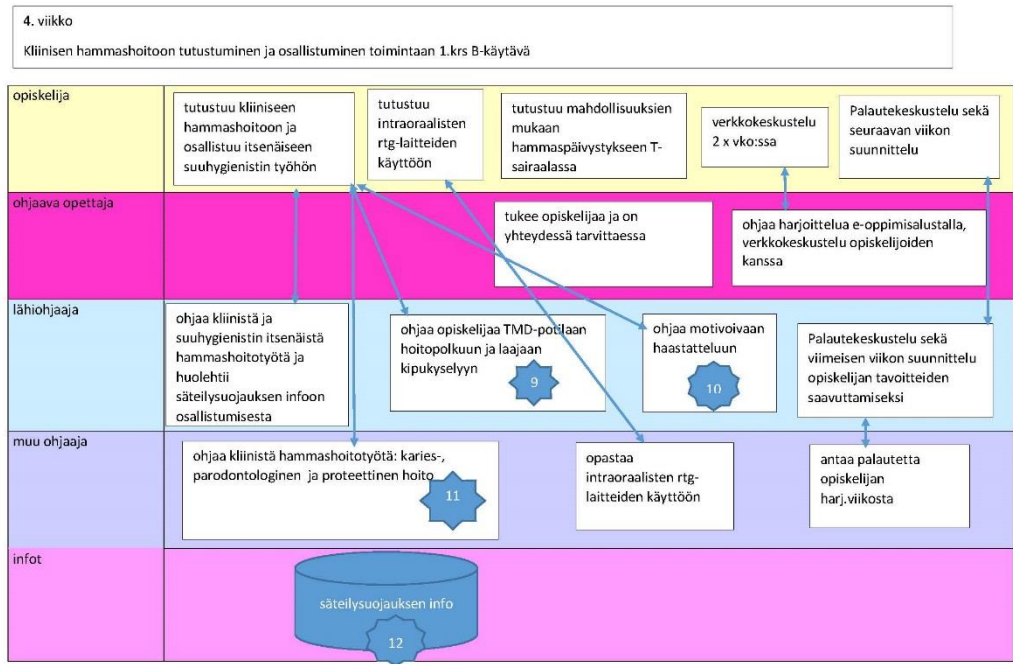


2. viikko
 Kirurgian poliklinikan toimintaan osallistuminen. Lääkehoitosuunnitelmaan tutustuminen. 2. krs

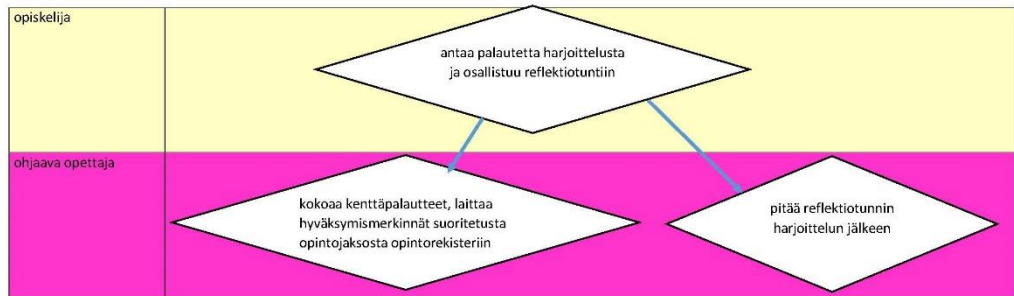


3. viikko
 Oikomishoitoon tutustuminen ja osallistuminen hoitotyöhön 1. krs A-käytävä





Harjoittelun jälkeen



1. Ohjeet VRK-kortin hankintaan
2. Kanta.fi tietoturvan ja tietosuojan opiskelukokonaisuus, infektion torjunta-verkkokurssit, infektioturvallisuus kyselylomake
3. Tietojärjestelmät, Miranda, Oberon, Radu, Weblab
4. Pre- ja post-operatiivisen potilaan neuvonta, näytteiden otto, Weblab-ohjelman käyttö
5. Sädehoitopotilaan hoitopolku
6. Lääkehoitoinfo
7. Ortognaattis-kirurgisen potilaan hoitopolku
8. Alginaattimallit, separointikumit, kiinteiden kojeiden laittaminen ja purku, renkaiden sementointi, prässikiskon sovitus, kiinnitysmenttien käsittely, omahoito, kojeiden käytön ohjeistus.
9. TMD-potilaan hoitopolku ja laaja kipukysely
10. Motivoiva haastattelu
11. Irtoproteesit, sillat, kruunut, implantit, hampaan paikkaus, juurihoidot, ienleikkaukset, kiskotukset
12. Säteilysuojauksen info
13. CLES opiskelijan palautekysely

Liite 2. PowerPoint-esitys opinnäytetyöstä

Suuhygienistiopiskelijan ohjausprosessi

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin Suu- ja leukasairauksien klinikalle

Opinnäytetyö, Suuhygienisti AMK 2016
Hanna Pursiainen ja Outi Hakanen

Työn tarkoitus ja tavoite

Tule meille harjoitteluun

Työkalu opiskelijaohjaukseen


- Apu opiskelijalle harjoittelujaksoon orientoitumiseen
- Luo turvallisen oppimisympäristön
- Helpottaa opiskelijan tavoitteiden saavuttamista
- Selkeyttää harjoittelun kulkua kaikille ohjausprosessiin osallistuville
- Säästää aikaa
- Luo ohjausmyönteistä ilmapiiriä

Hanna Pursiainen ja Outi Hakanen

Hyvän ohjaajan ominaisuuksia

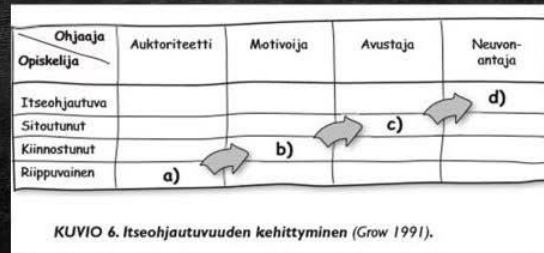
- Kärsivällisyys
- Empaattisuus
- Lämmin suhtautuminen
- Motivoitunut ohjaajarooliin
- Taito kuunnella ja tukea
- Helposti lähestyttävä
- Omaan toimintaan kohdistuvan kritiikin sietokyky
- Taito antaa palautetta
- Positiivinen suhtautuminen omaan työhön ja työyhteisöön

Opiskelijoille tärkeää (Luojuus 2011)



Hanna Pursiainen ja Outi Hakanen

Tavoitteena itseohjautuvuuden kehittyminen



Hanna Puranen ja Outi Helenen

Arviointi

- Olennaista ohjaaminen, ei vain arvosanojen antaminen
- Perustuu opetussuunnitelmaan ja tavoitteisiin
- Ei verrata muihin opiskelijoihin tai työntekijöihin (peilataan tavoitteisiin)
- Jatkuva palaute koko harjoittelun ajan
- Kehittämiskohteet kannustavalla otteella → luoda opiskelijalle uskoa taitojen saavuttamiseen

Hanna Puranen ja Outi Helenen

Opinnäytetyön toteutus



Hanna Puranen ja Outi Helenen

